

Inicjatywa Ustawodawcza
na rzecz przywrócenia Samorządu Gospodarczego

Obywatelski projekt ustawy
o izbach przemysłowo-handlowych

Warszawa, 18 czerwca 2016 r.

Wstęp

Izby gospodarcze stanowią jedną z najstarszych form działania zbiorowego przedsiębiorców. W obrębie tej kategorii społecznej występuje wiele grup interesu, z których kupcy i rzemieślnicy najwcześniej swoim działaniem zbiorowym na rzecz ładu rynkowego oraz ochrony interesów zawodowych i gospodarczych nadali formę prawną korporacji handlowych i cechowych; nas interesują te pierwsze, które w wyniku długiego procesu historycznego przyjęły w końcu postać współczesnych izb handlowych lub przemysłowo-handlowych.

W artykule (niżej) przedstawiona została geneza tych instytucji i ewolucja ich ustroju prawnego; od ustroju korporacji prywatnoprawnych jako stowarzyszeń dobrowolnych do ustroju korporacji publicznoprawnych - do instytucji samorządu gospodarczego, czyli podmiotów zdecentralizowanej administracji publicznej. Na tle owego procesu historycznego szerzej omówiono przesłanki polityczne i ekonomiczne, które zdecydowały w II Rzeczypospolitej o wyborze samorządowych izb przemysłowo-handlowych, czyli korporacji publicznoprawnych; izb władczych, które w obszarze zadań delegowanych na nie przez ustawę są podmiotami administracji publicznej; instytucjami równoprawnymi i niezależnymi w zakresie ustawy od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego; mają realny wpływ na ustawodawstwo gospodarcze kształtujące ład rynkowy i politykę gospodarczą państwa.

Szczególne miejsce w tym artykule zajmuje kwestia niepowodzenia w III Rzeczypospolitej restytucji izb przemysłowo-handlowych jako instytucji samorządu gospodarczego w rozumieniu prawa administracyjnego. W konsekwencji nieobecność samorządowych izb przemysłowo-handlowych w historycznym procesie transformacji gospodarki polskiej

stwarza od samego początku przesłanki do działań patologicznego lobbingu; prowadzi do korupcji, niejasnych powiązań na linii środowiska biznesowe - grupy mafijne i innych działań przestępczych zakłócających ład rynkowy, w które zamieszana jest również część klasy politycznej. Świadczą o tym liczne przykłady afer gospodarczych, łamania prawa, psucia prawa w sferze legislatywy, zanik dobrych zwyczajów i etyki w biznesie.

Izby przemysłowo-handlowe jako korporacje publicznoprawne, wyposażone we władztwo administracyjne, marginalizują te negatywne zjawiska; wprowadzają mechanizm samokontroli środowiska przedsiębiorców, którego pozbawione są korporacje prywatnoprawne. Te ostatnie „regulują własne sprawy, ale nie mają większego wpływu na sferę publiczną; nie są w stanie regulować demokratycznych reguł działania i reguł gry z troską o zachowanie równowagi pomiędzy dobrem publicznym i prywatnym”.

Przypomnijmy: istota samorządu — wszystkich jego form, w tym także gospodarczego, polega na „samodzielnym wykonywaniu zarządu przez bezpośrednio zainteresowanych”; w przypadku samorządu gospodarczego tymi bezpośrednio zainteresowanymi i najbardziej kompetentnymi w sprawach gospodarki są przedsiębiorcy. Realny jednak wpływ na gospodarkę zyskują oni wtedy, gdy są zrzeszeni w izbach samorządu gospodarczego jako podmiotach administracji publicznej. Natomiast bez izb samorządu gospodarczego w znaczeniu prawa administracyjnego przedsiębiorcy są jedynie zbiorowością osób prywatnych bez władztwa administracyjnego; w relacjach z administracją rządową i samorządem terytorialnym są jedynie petentami. Partnerstwo w tych relacjach zapewnia przedsiębiorcom jedynie samorząd gospodarczy, jego korporacje publicznoprawne, wśród których izby przemysłowo-handlowe odgrywają rolę wiodącą.

Niepowodzenie podejmowanych w Sejmie RP i Senacie RP prób restytucji izb przemysłowo-handlowych jako instytucji samorządu gospodarczego zrodziło społeczną inicjatywę, której wynikiem jest załączony „Obywatelski projekt ustawy o izbach przemysłowo-handlowych”. Projekt ten jest dziełem ludzi nauki i praktyki, których łączy

idea samorządu gospodarczego¹. Przesłaniem „Obywatelskiego projektu ustawy...” jest poruszenie opinii publicznej sprawą, przede wszystkim klasy politycznej i społeczności przedsiębiorców w celu przyspieszenia prac legislacyjnych nad ustawą o izbach przemysłowo-handlowych „organizacji prawa publicznego”, czyli instytucji samorządu gospodarczego w rozumieniu teorii prawa administracyjnego.

W pracy nad projektem ustawy wykorzystano rozwiązania legislacyjne z okresu II Rzeczypospolitej i obecne rozwiązania legislacyjne tzw. starych państw Unii Europejskiej, głównie Niemiec. Przede wszystkim jednak wykorzystano wyniki badań nad samorządem gospodarczym nauki polskiej, zwłaszcza lat ostatnich. Kluczową rolę w tych badaniach, w wyniku których nastąpiło — po wielu latach zastoju — odrodzenie samorządowej myśli teoretycznej w Polsce po 1989 r., odegrali uczeni: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu² oraz Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu³. Cenny wkład w dotychczasowy rozwój badań nad samorządem gospodarczym wniosły także Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu⁴ i Uniwersytet Gdański⁵.

¹ Obywatelski projekt ustawy o izbach przemysłowo-handlowych w Polsce przygotował Zespół autorów w składzie: dr Tomasz Jędrzejewski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; mgr Kazimierz Kubiak, Izba Przemysłowo-Handlowa w Łodzi; prof. Zbigniew Leoński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu; dr Katarzyna Walkowiak, Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu; prof. Stanisław Wykrętowicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu — kierownik Zespołu. W pracach Zespołu — jako konsultanci — uczestniczyli również: dr hab. Robert Kmiecik, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; prof. Jan Sikora, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu i Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu oraz Bogdan Golik, prezydent Regionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej w Lesznie.

² S. Wykrętowicz, *Decentralizacja i samorząd*, „Kronika Wielkopolski” 1(27), Poznań 1982; R. Kmiecik, *Samorząd gospodarczy w Polsce. Rozważania na temat modelu ustrojowego*, Poznań 2004; *Samorząd w Polsce. Istota, firmy, zadania*, red. S. Wykrętowicz, Poznań 2004; S. Cyganek, *Izby przemysłowo-handlowe w Polsce i w Niemczech*, Poznań 2004; K. Walkowiak, *Rola izb rolniczych w rozwoju wsi i rolnictwa w Polsce*, Poznań 2004; Z. Leoński, *Zasada wolności gospodarczej a samorząd gospodarczy*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu”, Poznań 2003.

³ *Samorząd gospodarczy i zawodowy w procesie powstawania ładu rynkowego w Polsce*, red. B. Klimczak, Wrocław 2001; *Działania zbiorowe. Teoria i praktyka*, red. A. Matysiak, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu”, Wrocław 2003.

⁴ T. Jędrzejewski, *Samorząd gospodarczy a współczesne ustawodawstwo polskie*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 1994, nr 7-8; T. Jędrzejewski, P. Rączka, *Izby rolnicze*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 1996, nr 11.

W toku prac nad „Obywatelskim projektem ustawy...” wykorzystano dorobek teoretyczny ogólnopolskiej konferencji naukowej, która pod hasłem „Spór o samorząd gospodarczy jako podmiot administracji publicznej w Polsce” odbyła się w Poznaniu w 2004 r.⁶ W kwestii fundamentalnej - istoty samorządu gospodarczego - stanowisko zaprezentowane wówczas przez przedstawicieli nauki było zgodne z odczuciami i oczekiwaniami przedsiębiorców - przedstawicieli izb gospodarczych z całego kraju. Obydwie strony w swoich wystąpieniach wyrażały zgodny pogląd, że „nadszedł czas przyspieszenia procesu legislacyjnego ustawy o samorządowych izbach przemysłowo-handlowych w Polsce” i odpowiednio „rozszerzenia samorządności obywatelskiej w sferze życia gospodarczego”. Odrzucono argumentację ówczesnej biurokracji rządowej, która odmowę przyspieszenia legislacji ustawy o samorządowych izbach przemysłowo-handlowych w III Rzeczypospolitej próbowała uzasadniać m.in. „brakiem dojrzałości przedsiębiorców”. Uznano to za wyraz arogancji i niewiedzy o istocie samorządu gospodarczego jako podmiotu administracji publicznej; za przeoczenie historycznego faktu, że sukces gospodarczy „starych” krajów Unii Europejskiej jest nierozzerwalnie związany z samorządem gospodarczym; z wydatnym **ograniczeniem** zakresu władzy biurokracji rządowej i odpowiednio **zwiększeniem** roli w zarządzaniu gospodarką czynnika obywatelskiego, czyli przedsiębiorców zorganizowanych w izbach przemysłowo-handlowych jako korporacjach publicznoprawnych o obligatoryjnym członkostwie z władztwem administracyjnym; izbach zdolnych do wykonywania zadań publicznych w różnych obszarach życia gospodarczego.

Oto istota samorządu gospodarczego, podstawa teoretyczna myśli przewodniej Obywatelskiego projektu ustawy o izbach przemysłowo-handlowych w Polsce.

Stanisław Wykrętowicz

⁵ A. Chodubski, *Idea samorządu gospodarczego jako wyzwanie globalne*, w: *Spór o samorząd gospodarczy w Polsce*, red. S. Wykrętowicz, Poznań 2005.

⁶ *Spór o samorząd gospodarczy w Polsce*, red. S. Wykrętowicz, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Poznań 2005.

Ustawa z dnia ... o izbach przemysłowo-handlowych

Rozdział 1 Postanowienia ogólne

Art. 1.

Tworzy się izby przemysłowo-handlowe jako korporacje publiczno-prawne o obligatoryjnym członkostwie. Izby są instytucjami samorządu gospodarczego - podmiotami administracji publicznej.

Art. 2.

Izby przemysłowo-handlowe tworzy się w celu reprezentacji i ochrony interesów zrzeszonych w nich przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w dziedzinie przemysłu, handlu i usług.

Art. 3.

W rozumieniu niniejszej ustawy pojęcie przemysłu, handlu i usług obejmuje: górnictwo; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; budownictwo; handel hurtowy i handel detaliczny; hotele i restauracje; transport, gospodarkę magazynową i łączność, w tym pocztę i telekomunikację; pośrednictwo finansowe, w tym działalność bankową; pośrednictwo ubezpieczeniowe i fundusze emerytalno-rentowe; obsługę nieruchomości, wynajem, informatykę i reklamę; usługi komunalne i gospodarkę odpadami; działalność radiową, telewizyjną, artystyczną i rozrywkową oraz — poza rolnictwem i rzemiosłem — pozostałe dziedziny działalności gospodarczej zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz.U. nr 33, poz. 289...).

Art. 4.

Przemysł, handel i usługi w rozumieniu niniejszej ustawy obejmują wszystkie formy własności przedsiębiorstw, a w szczególności własność Skarbu Państwa, własność jednostek samorządu terytorialnego, własność spółdzielczą i własność prywatną.

Art. 5.

Wykonanie niniejszej ustawy w przedmiocie tworzenia izb przemysłowo-handlowych powierza się ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, zwanemu dalej ministrem.

Art. 6.

1. Obszar działania izby obejmuje okręg, który tworzy grupa powiatów województwa o wyraźnie ukształtowanym charakterze i strukturze społeczno-gospodarczej. Centrum okręgu stanowi wiodący w tej grupie powiat z miastem o znaczeniu ponadlokalnym i odpowiednio rozwiniętej infrastrukturze; miasto to jest siedzibą izby.
2. Izba może tworzyć oddziały biura w pozostałych powiatach okręgu.
3. Obszar całego kraju dzieli się na okręgi izb przemysłowo-handlowych. Minister w porozumieniu z właściwymi wojewodami określi w drodze rozporządzenia grupę powiatów w województwie tworzących obszar okręgu izby i wyznaczy jej siedzibę, zgodnie z ust. 1. Wykaz okręgów izb przemysłowo-handlowych stanowi załącznik do niniejszej ustawy.
4. W uzasadnionych przypadkach minister w porozumieniu z właściwym wojewodą i Krajową Radą Izb Przemysłowo-Handlowych może zmienić liczbę okręgów izb, a także ich obszar.
5. Minister w porozumieniu z właściwym wojewodą zapewnia izbie odpowiedni lokal z niezbędnym do jej funkcjonowania wyposażeniem za odpłatnością nieprzekraczającą kosztów jego utrzymania.

Art. 7.

1. Członkiem izby przemysłowo-handlowej staje się każdy przedsiębiorca, który podejmuje działalność gospodarczą na obszarze działania izby, z chwilą dokonania wpisu do rejestru przedsiębiorców

na podstawie ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r. nr 17, poz. 209...) albo do Ewidencji Działalności Gospodarczej na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. nr 173, poz. 1807...).

2. dacie wpisu i wykreślenia przedsiębiorcy z Krajowego Rejestru Sądowego, sąd zawiadamia właściwą izbę przemysłowo-handlową w terminie 7 dni od daty wpisu lub wykreślenia.
3. Ewidencję Działalności Gospodarczej prowadzi izba przemysłowo-handlowa właściwa dla miejsca zamieszkania przedsiębiorcy.
4. Minister sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przekazywania informacji, o których mowa w ust. 2.

Art. 8.

Nadzór nad działalnością izb przemysłowo-handlowych sprawuje minister. Nadzór ogranicza się do kryterium zgodności działania z prawem.

Art. 9.

1. Izby przemysłowo-handlowe są niezależne w wykonywaniu swoich zadań od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego i podlegają przepisom prawa.
2. Izby przemysłowo-handlowe posiadają osobowość prawną.
3. Samodzielność izb przemysłowo-handlowych podlega ochronie sądowej.

Art. 10.

Językiem urzędowym izby jest język polski.

Rozdział 2

Zakres zadań izby

Art. 11.

Do podstawowych zadań izby przemysłowo-handlowej należy:

- 1) prowadzenie listy przedsiębiorców — członków izby w rozumieniu art. 7 ust. 1 niniejszej ustawy, zajmujących się działalnością gospodarczą na obszarze izby,
- 2) opiniowanie za pośrednictwem Krajowej Rady Izb Przemysłowo-Handlowych rządowych projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących gospodarki i działalności gospodarczej, zwłaszcza z zakresu: prawa przemysłowego, handlowego, bankowego, górniczego i geodezyjnego; prawa obrotu towarowego i pieniężnego, przewozowego, celnego i podatkowego; ubezpieczeń wzajemnych, ochrony środowiska i budownictwa mieszkaniowego; prawa przekształceń własnościowych i zamówień publicznych,
- 3) opiniowanie projektów aktów prawnych samorządu terytorialnego dotyczących programów rozwoju gospodarczego, planów zagospodarowania przestrzennego, programów budownictwa mieszkaniowego i inwestycji komunalnych,
- 4) opracowywanie i przedstawianie właściwym organom administracji publicznej własnych projektów aktów prawnych, o których mowa w pkt 2 i 3,
- 5) opiniowanie rządowych projektów traktatów i umów handlowych z podmiotami zagranicznymi, a także przedstawianie postulatów w tej sprawie,
- 6) wspieranie innowacyjności przedsiębiorstw w celu zwiększenia ich konkurencyjności na rynku i przyspieszania postępu gospodarczego okręgu i kraju,
- 7) udzielanie pomocy przedsiębiorcom w stosunkach handlowych z kontrahentami zagranicznymi, zwłaszcza w zakresie informacji o rynkach zagranicznych, panujących tam zwyczajach, warunkach obrotu handlowego, usługach bankowych, rynku pracy, cenach i cłach,

- 8) sprawowanie sądownictwa polubownego i arbitrażu gospodarczego w zakresie rozstrzygania sporów wynikających ze stosunków gospodarczych członków izby z podmiotami krajowymi i zagranicznymi oraz między samymi członkami izby,
- 9) tworzenie i prowadzenie szkół zawodowych, w tym szkół wyższych oraz kursów doskonalenia zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki okręgu i kraju,
- 10) tworzenie i utrzymywanie instytutów badawczych, biur informacji gospodarczej oraz organizowanie wystaw, targów itp.,
- 11) prowadzenie list rzeczoznawców, ekspertów, rzeczoznawców majątkowych i innych specjalistów w zakresie spraw objętych zadaniami izby,
- 12) integrowanie i podnoszenie poziomu kulturalnego członków izby przez kształtowanie ich postaw i zachowań w działalności gospodarczej zgodnie z etyką biznesu i obowiązującym prawem,
- 13) opiniowanie kandydatów do rad nadzorczych spółek Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego mających siedzibę na obszarze działania izby,
- 14) opiniowanie, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, planów prywatyzacji i restrukturyzacji przedsiębiorstw państwowych i spółek Skarbu Państwa działających na obszarze izby,
- 15) umacnianie ładu rynkowego,
- 16) wydawanie świadectw o pochodzenia towarów i ich jakości.

Art. 12.

1. Organy jednostek samorządu terytorialnego zasięgają opinii właściwej miejscowo izby przemysłowo-handlowej o projektach aktów prawa miejscowego, o których mowa w art. 11 pkt 3, z wyjątkiem przepisów porządkowych.
2. Nieprzedstawienie przez izbę stanowiska w terminie 30 dni od daty doręczenia projektu, uważa się za akceptację przedłożonego projektu.

Art. 13.

1. Centralne organy państwowe zasięgają opinii izb przemysłowo-handlowych o projektach aktów, o których mowa w art. 11 pkt 2 za pośrednictwem Krajowej Rady Izb Przemysłowo-Handlowych,

która koordynuje działania w tym zakresie i opracowuje zbiorcze stanowisko w sprawie.

2. Nieprzedstawienie przez Krajową Radę stanowiska, o którym mowa w ust. 1 w terminie 2 miesięcy od daty doręczenia projektu, uważa się za akceptację przedłożonego projektu.

Art. 14.

1. Izby przemysłowo-handlowe mogą wykonywać zadania z zakresu administracji rządowej, przekazane ustawami lub na podstawie porozumień z organami tej administracji.
2. Izby przemysłowo-handlowe mogą realizować zadania przekazane im w drodze porozumienia przez organy jednostek samorządu terytorialnego.
3. Zadania, o których mowa w ust. 1 i 2, są wykonywane po zapewnieniu koniecznych środków finansowych przez administrację rządową lub samorządową.

Art. 15.

1. Izby przemysłowo-handlowe mogą prowadzić działalność gospodarczą.
2. Dochody izb uzyskane z działalności, o której mowa w ust. 1, nie mogą być przeznaczone na inny cel niż realizacja zadań, o których mowa w art. 11.

Rozdział 3

Statut izby

Art. 16.

1. Izba przemysłowo-handlowa posiada własny statut, którego postanowienia mogą uwzględniać specyfikę społeczno-gospodarczą okręgu pod warunkiem, że nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszej ustawy.

2. Statut izby określa w szczególności:
 - 1) nazwę i siedzibę izby,
 - 2) teren działania,
 - 3) prawa i obowiązki członków izby,
 - 4) zadania izby oraz sposoby ich realizacji,
 - 5) strukturę organizacyjną,
 - 6) tryb wyboru i odwoływania komisji rewizyjnej i zarządu,
 - 7) zasady reprezentowania izby na zewnątrz,
 - 8) zasady powoływania i pracy komisji problemowych,
 - 9) zasady gospodarki finansowej, w tym sposób dysponowania majątkiem oraz zaciągania zobowiązań majątkowych,
 - 10) tryb dokonywania zmian w statucie.
3. Pierwszy statut izby nadaje minister.

Rozdział 4

Organy władzy izby

Art. 17.

1. Izby realizują swoje ustawowe i statutowe zadania samodzielnie za pomocą własnych organów, niepodległych innym organom administracji publicznej.
2. Organami izby przemysłowo-handlowej są:
 - 1) walne zgromadzenie,
 - 2) komisja rewizyjna,
 - 3) zarząd,
 - 4) prezes
3. Kadencja wszystkich organów izby trwa 5 lat, licząc od dnia wyborów.

Art. 18.

1. Najwyższym organem stanowiącym i kontrolnym izby przemysłowo-handlowej jest walne zgromadzenie.
2. W skład walnego zgromadzenia izby przemysłowo-handlowej wchodzi na równych prawach radcowie wybrani w powszechnych, równych, bezpośrednich i tajnych wyborach oraz radcowie mianowani przez ministra. Wszyscy radcowie mają równe prawa.
3. Liczba radców z wyboru wynosi od 30 do 50 osób w zależności od obszaru działania izby i liczby jej członków. Liczba radców mianowanych nie może przekroczyć 10% liczby radców z wyboru.
4. Liczbę radców określa statut.
5. Radcowie zobowiązani są do udziału w posiedzeniach walnego zgromadzenia i w komisjach problemowych, do których wybierani są przez walne zgromadzenie. Radcowie za swoje czynności otrzymują dietę i zwrot kosztów podróży.

Art. 19.

1. Posiedzenia zwyczajne walnego zgromadzenia zwołuje prezes co najmniej raz w roku.
2. Nadzwyczajne posiedzenia walnego zgromadzenia zwołuje prezes na pisemny wniosek ministra, co najmniej 1/3 ogólnej liczby członków walnego zgromadzenia oraz z własnej inicjatywy.

Art. 20.

Do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia należy:

- 1) uchwalanie i zmiana statutu izby,
- 2) wybór i odwoływanie w głosowaniu tajnym zarządu, prezesa oraz komisji rewizyjnej,
- 3) uchwalanie regulaminu obrad walnego zgromadzenia oraz regulaminu pracy zarządu i komisji rewizyjnej,
- 4) powoływanie i odwoływanie stałych i niestałych komisji problemowych i ustalanie regulaminów ich pracy,
- 5) podejmowanie uchwał wytyczających działanie zarządu i komisji problemowych w celu realizacji zadań ustawowych i statutowych izby,

- 6) podejmowanie uchwał w sprawie udzielenia lub odmowy udzielenia absolutorium zarządowi,
- 7) uchwalanie budżetu izby,
- 8) podejmowanie uchwał w sprawach majątku izby, wysokości zaciąganych kredytów, odpłatności za usługi świadczone przez izbę.

Art. 21.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów statutowej liczby członków walnego zgromadzenia.

Art. 22.

1. Organem kontrolnym izby przemysłowo-handlowej jest komisja rewizyjna.
2. Komisja rewizyjna składa się z 5 osób wybranych przez walne zgromadzenie.

Art. 23.

Do zadań komisji rewizyjnej należy:

- 1) kontrola wykonywania uchwał walnego zgromadzenia,
- 2) kontrola działalności finansowej izby, szczególnie pod względem racjonalnego i celowego wydatkowania środków,
- 3) przedstawianie walnemu zgromadzeniu wniosków o udzielenie zarządowi absolutorium bądź odmowa udzielenia absolutorium; stawianie wniosków o odwołanie zarządu lub poszczególnych jego członków.

Art. 24.

1. Członkowie komisji rewizyjnej nie mogą być jednocześnie członkami zarządu ani członkami komisji problemowych.
2. Uchwały komisji rewizyjnej zapadają większością głosów w obecności co najmniej połowy jej składu. Równą liczbę głosów rozstrzyga głos przewodniczącego, który wybierany jest spośród członków komisji.

Art. 25.

1. Organem wykonawczym izby przemysłowo-handlowej jest zarząd wybierany spośród członków walnego zgromadzenia izby.
2. W skład zarządu wchodzi: prezes, wiceprezes i od 3 do 5 członków.
3. Zarząd wybierany jest na pierwszym posiedzeniu nowo wybranego

walnego zgromadzenia i działa do czasu wyboru nowego zarządu.

4. W przypadku wygaśnięcia mandatu członka zarządu walne zgromadzenie dokonuje wyboru uzupełniającego na najbliższym posiedzeniu przypadającym po dniu wygaśnięcia mandatu.
5. Członkowie zarządu wybrani na podstawie ust. 4, pełnią swoje funkcje do końca kadencji organów izby.

Art. 26.

Do zadań zarządu należą wszystkie sprawy niezatrzymane niniejszą ustawą lub statutem dla innych organów izby, a w szczególności:

- 1) przygotowywanie projektu budżetu izby oraz projektów innych uchwał walnego zgromadzenia,
- 2) opracowywanie i przedkładanie walnemu zgromadzeniu rocznych sprawozdań o stanie gospodarki okręgu,
- 3) opracowywanie i przedkładanie walnemu zgromadzeniu rocznych sprawozdań z działalności statutowej i finansowej izby,
- 4) gospodarowanie majątkiem izby,
- 5) wykonywanie budżetu izby,
- 6) powoływanie i odwoływanie na wniosek prezesa dyrektora biura izby, jego zastępcy oraz skarbnika jako głównego księgowego izby.

Art. 27.

1. Zarząd działa na podstawie uchwalonego przez walne zgromadzenie regulaminu pracy.
2. Uchwały zarządu zapadają większością głosów przy obecności połowy jego członków.
3. W posiedzeniach zarządu uczestniczą z głosem doradczym dyrektor i skarbnik.

Art. 28.

1. Oświadczenia woli w zakresie praw i obowiązków oraz zobowiązań majątkowych izby składają dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i pracownik biura upoważniony przez zarząd.
2. Jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, to do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika lub osoby przez niego upoważnionej.

Art. 29.

1. Prezes reprezentuje izbę na zewnątrz; przewodniczy posiedzeniom walnego zgromadzenia oraz posiedzeniom zarządu. W przypadku nieobecności prezesa czynności te wykonuje wiceprezes.
2. Prezes kieruje pracą zarządu, w szczególności wykonuje lub czuwa nad wykonaniem uchwał walnego zgromadzenia; przestrzega aby izba — wszystkie jej organy — działały zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności niniejszej ustawy i statutu izby; przygotowuje na posiedzenia walnego zgromadzenia i zarządu porządek obrad i projekty uchwał; podpisuje przyjęte uchwały.

Art. 30.

1. Prezes przedstawia organowi nadzoru uchwały organów izby, w tym zatwierdzone przez walne zgromadzenie sprawozdanie z rocznej działalności izby w terminie 14 dni od dnia ich uchwalenia.
2. Organ nadzoru może stwierdzić nieważność uchwał, o których mowa w ust. 1, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia ich doręczenia.
3. W terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji organu nadzoru stwierdzającego nieważność uchwał, o których mowa w ust. 1, zarządowi izby przysługuje prawo zaskarżenia tych decyzji do sądu administracyjnego.

Art. 31.

1. Organy izby wykonują swoje zadania za pomocą biura izby.
2. Biurem kieruje dyrektor, który w stosunku do pracowników biura wykonuje czynności z zakresu prawa pracy.
3. Przełożonym służbowym dyrektora biura jest prezes.

Art. 32.

Szczegółowe zasady i tryb pracy organów izby określa statut izby.

Art. 33.

1. Sprawy indywidualne z zakresu administracji publicznej załatwiane są przez izbę w trybie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. nr 98, poz. 107).
2. Decyzje administracyjne w sprawach z zakresu, o którym mowa w ust. 1, wydaje prezes izby.

3. Prezes izby może upoważnić w formie pisemnej wiceprezesa izby lub innych członków zarządu do wydawania decyzji administracyjnych, o których mowa w ust. 2.
4. W postępowaniu administracyjnym organem wyższego stopnia jest samorządowe kolegium odwoławcze, chyba że ustawy szczególne stanowią inaczej.

Art. 34.

1. W razie przedłużającego się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych i powtarzającego się naruszenia prawa przez organy izby przemysłowo-handlowej, Rada Ministrów, na wniosek ministra może zawiesić organy izby i ustanowić komisarza rządowego na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru organów izby na kolejną kadencję.
2. Ustanowienie komisarza rządowego może nastąpić po uprzednim przedstawieniu zarzutów organom izby i wezwaniu ich do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji.
3. Komisarza rządowego powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra, o którym mowa w ust. 1. Komisarz przejmuje wykonywanie zadań i kompetencji organów izby z dniem powołania.

Rozdział 5

Wybory do walnego zgromadzenia

Art. 35.

1. Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do walnego zgromadzenia mają członkowie izby, którzy ukończyli 18 rok życia i posiadają pełną zdolność do czynności prawnych oraz obywatelstwo polskie.
2. Członkowie izby — osoby prawne realizują swoje prawo wyborcze za pośrednictwem umocowanego prawnie przedstawiciela, spełniającego wymogi określone w ust. 1.

Art. 36.

Czynne i bierne prawo wyborcze nie przysługuje:

- 1) członkom izby, których przedsiębiorstwo ogłosiło upadłość likwidacyjną,
- 2) członkom izby skazanym prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwa popełnione z winy umyślnej.

Art. 37.

1. Wybory do walnego zgromadzenia nowo utworzonej izby na podstawie niniejszej ustawy zarządza minister.
2. Minister powołuje komisarza wyborczego w osobie właściwego wojewody, który powołuje okręgową komisję wyborczą.
3. W kolejnych wyborach do walnego zgromadzenia zadania okręgowej komisji wyborczej wykonuje ustępujący zarząd izby.
4. Wybory do walnego zgromadzenia wyznacza się na dzień wolny od pracy, najpóźniej na 2 tygodnie przed upływem kadencji.

Art. 38.

1. Prawo zgłaszania kandydatów na radców w wyborach do walnego zgromadzenia przysługuje członkom izby posiadającym czynne i bierne prawo wyborcze.
2. Zgłoszenie kandydata na radcę wymaga poparcia co najmniej 20 członków izby posiadających czynne i bierne prawo wyborcze w danym okręgu wyborczym.
3. Do zgłoszenia załącza się:
 - 1) zgodę kandydata na piśmie,
 - 2) listę z podpisami członków izby popierających kandydata.
4. W przypadku zgłoszenia kandydata przez członka izby — osobę prawną, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio. Do zgłoszenia załącza się dokument o ustanowieniu przedstawiciela, o którym mowa w art. 35 ust. 2.
5. Zgłoszenia do okręgowej komisji wyborczej dokonuje osobiście kandydat.
6. Kandydować do walnego zgromadzenia można tylko w jednym okręgu wyborczym.

Art. 39.

1. Wybory przeprowadza się w okręgu wyborczym, który obejmuje obszar działania izby.
2. Okręg wyborczy dzieli się na obwody głosowania. Obwód obejmuje obszar jednej gminy. W dużych gminach mogą być utworzone dwa lub więcej obwody głosowania.
3. Głosowanie w obwodach przeprowadza obwodowa komisja wyborcza, która liczy 5 osób, powoływanych przez okręgową komisję wyborczą.
4. Po zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza sporządza protokół wyników głosowania w obwodzie i przekazuje go niezwłocznie do komisji okręgowej.

Art. 40.

Wyniki głosowania i wynik wyborów w okręgu wyborczym do walnego zgromadzenia ustala i podaje do publicznej wiadomości komisja okręgowa.

Art. 41.

Szczegółowy tryb przeprowadzania wyborów do walnego zgromadzenia oraz przyczyny wygaśnięcia mandatu radcy z wyboru reguluje statut izby.

Art. 42.

Okręgowa komisja wyborcza zawiadamia kandydata o wyborze na radcę izby, który w ciągu tygodnia składa oświadczenie, że wybór przyjmuje; w przeciwnym razie miejsce zajmuje kolejny kandydat na liście, który uzyskał największą liczbę głosów.

Art. 43.

1. Minister powołuje radców mianowanych na okres kadencji spośród przedsiębiorców będących członkami izby i innych osób.
2. W razie wygaśnięcia mandatu radcy, o którym mowa w ust. 1, minister powołuje inną osobę, która pełni swoją funkcję do końca kadencji.
3. Funkcji radcy, o którym mowa w ust. 1, nie można łączyć z wykonywaniem mandatu posła, senatora, pełnieniem funkcji w organach administracji publicznej oraz zatrudnieniem w organach administracji publicznej.

Art. 44.

1. Ważność wyborów stwierdza minister.
2. Posiedzenie pierwszego walnego zgromadzenia nowo utworzonej izby zwołuje w terminie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia wyników wyborów i przewodniczy mu właściwy wojewoda.
3. W kolejnych wyborach obowiązki, o których mowa w ust. 2 wykonuje prezes poprzedniej kadencji.

Art. 45.

Na pierwszym posiedzeniu walnego zgromadzenia radcy składają ślubowanie następującej treści:

Ślubuję, godnie i z najlepszą wiedzą swoją oraz interesem społeczności przedsiębiorców, prowadzących działalność gospodarczą, reprezentować ich we władzach izby jako instytucji samorządu gospodarczego. Przyjmując obowiązki radcy izby ślubuję sumiennie wykonywać swoje obowiązki, w szczególności umacniać podstawy prawne i etyczne ładu rynkowego przyjaznego dla rozwoju innowacyjności i konkurencyjności gospodarki okręgu i kraju.

Rozdział 6

Gospodarka finansowa izby

Art. 46.

1. Podstawę gospodarki finansowej izby stanowi budżet uchwalony przez walne zgromadzenie na rok kalendarzowy.
2. Projekt budżetu izby przygotowuje zarząd nie później, niż do końca trzeciego kwartału poprzedzającego nowy rok kalendarzowy.

Art. 47.

1. Dochodami izby przemysłowo-handlowej są:
 - 1) odpis od wpływów uzyskanych z tytułu opodatkowania towarów i usług na obszarze działania izby,
 - 2) składki członkowskie,

- 3) dochody z majątku izby,
 - 4) opłaty z tytułu usług świadczonych przez izbę,
 - 5) darowizny, zapisy, dotacje i inne wpłaty,
 - 6) środki na realizację zadań zleconych przez administrację rządową i samorząd terytorialny,
 - 7) wpływy z oprocentowania rachunków bankowych i lokat.
2. Wysokość odpisu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, określa minister właściwy do spraw finansów publicznych.
 3. Izby prowadzą rachunkowość i sprawozdawczość finansową zgodnie z przepisami prawa.

Art. 48.

1. Wpływy z odpisu podatków od towarów i usług stanowiące dochód izb, określone w art. 47 pkt 1, urzędy skarbowe odprowadzają na rachunki bankowe właściwych izb w terminie 21 dni od dnia, w którym upływa termin płatności podatku od towarów i usług.
2. Dochody izb z odpisu, o których mowa w art. 47 pkt 1, przysługujące od wpływów z tytułu zaległości podatkowych w podatku od towarów i usług oraz odsetki za zwłokę od tych zaległości, urzędy skarbowe odprowadzają na rachunki bankowe właściwych izb w terminie 21 dni po dniu wpływu tych dochodów na rachunek urzędu skarbowego.
3. Jeżeli dochody, o których mowa wyżej, pobrane na rzecz izby nie zostaną przekazane izbie w terminie, to przysługują jej odsetki ustawowe.

Rozdział 7

Krajowa Rada Izb Przemysłowo-Handlowych

Art. 49.

1. Izby przemysłowo-handlowe tworzą ogólnokrajową reprezentację „Krajową Radę Izb Przemysłowo-Handlowych”, zwaną dalej „Krajową Radą”, która jako stowarzyszenie nie posiada władztwa administracyjnego.
2. Krajowa Rada posiada osobowość prawną.

Art. 50.

W skład Krajowej Rady wchodzi prezesi izb oraz wybrani przez walne zgromadzenia delegaci po jednym z każdej izby.

Art. 51.

Do zadań Krajowej Rady należy:

- 1) reprezentowanie izb przed naczelnymi i centralnymi organami państwowymi,
- 2) prowadzenie dla celów statystycznych krajowego rejestru przedsiębiorstw,
- 3) udzielanie izbom pomocy w wypełnianiu ich ustawowych zadań, zwłaszcza w przygotowywaniu opinii o rządowych projektach ustaw i rozporządzeń z dziedziny ustawodawstwa gospodarczego, o czym mowa w art. 11 pkt 2,
- 4) przygotowywanie wspólnie z izbami własnych propozycji rozwiązań prawnych z zakresu ustawodawstwa gospodarczego, o czym mowa w art. 11 pkt 4,
- 5) współpraca z izbami zagranicznymi, zwłaszcza z Eurochambers i Międzynarodową Izbą Handlową (ICC) i innymi,
- 6) wspieranie badań naukowych nad samorządem gospodarczym w Polsce i w innych krajach oraz upowszechnianie wyników tych badań w formie publikacji.

Art. 52.

1. Organem Krajowej Rady jest zarząd wybierany i odwoływany w głosowaniu tajnym przez Krajową Radę spośród jej członków.
2. Zarząd składa się z prezesa, dwóch wiceprezesów i pięciu członków.
3. Uchwały zarządu zapadają większością głosów w obecności co najmniej połowy jego składu. Przy równej liczbie głosów rozstrzyga głos prezesa.

Art. 53.

1. Zarząd realizuje swoje zadania za pomocą biura.
2. Biurem kieruje powoływany i odwoływany przez zarząd dyrektor, który w stosunku do pracowników biura wykonuje czynności z zakresu prawa pracy.

Art. 54.

1. Organem kontrolnym Krajowej Rady jest komisja rewizyjna, wybierana i odwoływana w głosowaniu tajnym przez Krajową Radę spośród jej członków.
2. Komisja rewizyjna składa się z 5 osób wybranych spośród członków Krajowej Rady. Członek komisji rewizyjnej nie może być jednocześnie członkiem zarządu Krajowej Rady.

Art. 55.

1. Dochody Krajowej Rady pochodzą:
 - 1) ze składek wpłacanych przez izby,
 - 2) z opłat z tytułu usług świadczonych przez Krajową Radę,
 - 3) darowizn, spadków i zapisów,
 - 4) z innych źródeł.
2. Szczegółowe zasady gospodarki finansowej Krajowej Rady określa statut.

Art. 56.

1. Nadzór nad działalnością Krajowej Rady na podstawie kryterium jej zgodności z prawem sprawuje minister.
2. Zarząd przedstawia organowi nadzoru uchwały Krajowej Rady Izb Przemysłowo-Handlowych w terminie 14 dni od dnia ich podjęcia.
3. Organ nadzoru może stwierdzić nieważność uchwał, o których mowa w ust. 2, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia ich doręczenia.
4. W terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji organu nadzoru stwierdzającego nieważność uchwał, o których mowa w ust. 2, Krajowej Radzie przysługuje prawo zaskarżenia tych decyzji do sądu administracyjnego.

Art. 57.

Minister zapewnia Krajowej Radzie możliwość korzystania z niezbędnych lokali za odpłatnością nieprzekraczającą kosztów faktycznie ponoszonych na ich utrzymanie.

Rozdział 8

Nazwa i postanowienia końcowe

Art. 58.

1. Nazwa „Izba Przemysłowo-Handlowa w ...” przysługuje tylko korporacjom publicznoprawnym jako instytucjom samorządu gospodarczego powstałym na podstawie niniejszej ustawy.
2. Izba przemysłowo-handlowa jako podmiot administracji publicznej ma prawo do używania pieczęci urzędowej z wizerunkiem orła ustalonym dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Izby polskie z podmiotami zagranicznymi mogą występować pod nazwą „Polsko — ... Izba Przemysłowo-Handlowa”. Izby te posiadają ustrój prywatnoprawny bez władztwa administracyjnego; członkostwo w tych izbach jest dobrowolne.

Art. 59.

Instytucje, które używają nazwy „izba przemysłowo-handlowa”, powstałe przed wejściem w życie niniejszej ustawy, tracą prawo do używania nazwy „izba”. Nazwa ta jest zastrzeżona dla izb przemysłowo-handlowych jako instytucji samorządu gospodarczego — podmiotów administracji publicznej.

Art. 60.

1. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia...
2. Z chwilą ogłoszenia niniejszej ustawy, traci moc obowiązującą ustawa o izbach gospodarczych z dnia 30 maja 1989 roku (Dz.U. 1998, nr 35, poz. 195).

Załącznik do art. 11 ustawy o izbach przemysłowo-handlowych Okręgi i siedziby izb przemysłowo-handlowych w Polsce

1. Izba Przemysłowo-Handlowa w Białej Podlaskiej
2. Izba Przemysłowo-Handlowa w Białymstoku
3. Izba Przemysłowo-Handlowa w Bielsku
4. Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy
5. Izba Przemysłowo-Handlowa w Chełmie
6. Izba Przemysłowo-Handlowa w Ciechanowie
7. Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie
8. Izba Przemysłowo-Handlowa w Elblągu
9. Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdańsku
10. Izba Przemysłowo-Handlowa w Gorzowie Wlkp.
11. Izba Przemysłowo-Handlowa w Inowrocławiu
12. Izba Przemysłowo-Handlowa w Jeleniej Górze
13. Izba Przemysłowo-Handlowa w Kaliszu
14. Izba Przemysłowo-Handlowa w Katowicach
15. Izba Przemysłowo-Handlowa w Kędzierzynie
16. Izba Przemysłowo-Handlowa w Kielcach
17. Izba Przemysłowo-Handlowa w Koninie
18. Izba Przemysłowo-Handlowa w Koszalinie
19. Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie
20. Izba Przemysłowo-Handlowa w Krośnie
21. Izba Przemysłowo-Handlowa w Legnicy
22. Izba Przemysłowo-Handlowa w Lesznie
23. Izba Przemysłowo-Handlowa w Lublinie
24. Izba Przemysłowo-Handlowa w Łodzi
25. Izba Przemysłowo-Handlowa w Nowym Sączu
26. Izba Przemysłowo-Handlowa w Olsztynie
27. Izba Przemysłowo-Handlowa w Opolu
28. Izba Przemysłowo-Handlowa w Ostrołęce
29. Izba Przemysłowo-Handlowa w Pile
30. Izba Przemysłowo-Handlowa w Piotrkowie Tryb.
31. Izba Przemysłowo-Handlowa w Płocku
32. Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu
33. Izba Przemysłowo-Handlowa w Przemyślu

34. Izba Przemysłowo-Handlowa w Radomiu
35. Izba Przemysłowo-Handlowa w Rzeszowie
36. Izba Przemysłowo-Handlowa w Siedlcach
37. Izba Przemysłowo-Handlowa w Sieradzu
38. Izba Przemysłowo-Handlowa w Skierniewicach
39. Izba Przemysłowo-Handlowa w Słupsku
40. Izba Przemysłowo-Handlowa w Suwałkach
41. Izba Przemysłowo-Handlowa w Szczecinie
42. Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnobrzegu
43. Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowie
44. Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu
45. Izba Przemysłowo-Handlowa w Wałbrzychu
46. Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie
47. Izba Przemysłowo-Handlowa we Włocławku
48. Izba Przemysłowo-Handlowa we Wrocławiu
49. Izba Przemysłowo-Handlowa w Zamościu
50. Izba Przemysłowo-Handlowa w Zielonej Górze

Posłowie

Przykład Niemiec dowodzi, że ze wszystkich znanych form działania zbiorowego przedsiębiorców, najbardziej skuteczne zarówno gdy chodzi o reprezentację i ochronę ich interesów, jak i kształtowanie przyjaznego dla nich ładu rynkowego są korporacje publicznoprawne, czyli izby samorządu gospodarczego jako podmiotu administracji publicznej. Doświadczenia niemieckiego samorządu gospodarczego mogą służyć za przykład innym krajom, w których spór o model izb przemysłowo-handlowych nadal trwa. Należy do nich również Polska, która „dążąc do stania się – jak pisze A. Arendarski, prezes Krajowej Izby Gospodarczej – wiarygodnym partnerem dla rozwiniętych państw europejskich, musi przyjąć rozwiązania instytucjonalne, które obowiązują w większości tych krajów, a wkrótce staną się standardem w całej Unii Europejskiej. Naczelną zasadą – konkluduje Arendarski – jest powszechny charakter samorządu, oznaczający zwiększenie jego roli w życiu gospodarczym państwa poprzez charakter organizacji prawa publicznego i przejmowanie niektórych funkcji administracji państwowej”^{*}.

„Obywatelski projekt ustawy o izbach przemysłowo-handlowych w Polsce”, przedstawiony wyżej wychodzi naprzeciw owym standardom Unii Europejskiej i jest próbą uwiarygodnienia naszego partnerstwa w tej dziedzinie wobec najwyżej rozwiniętych państw UE, jak: Niemcy, Francja, Holandia i inne. Przede wszystkim jednak „Obywatelski projekt ustawy...” wychodzi naprzeciw żywotnym interesom polskich przedsiębiorców i państwa; wychodzi naprzeciw klasie politycznej i tym siłom społecznym i opiniotwórczym, które w izbach przemysłowo-handlowych „organizacji prawa publicznego” dostrzegają istotny czynnik przyspieszenia rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego Polski oraz „równania” jej do najwyżej rozwiniętych państw Unii Europejskiej.

Stanisław Wykrętowicz

^{*} A. Arendarski, *Samorząd gospodarczy w III Rzeczypospolitej Polskiej*, Informator Krajowej Izby Gospodarczej, strona internetowa: www.kig.pl; por. S. Cyganek, *Izby przemysłowo-handlowe w Polsce i w Niemczech*, Poznań 2004, s. 152